

Situationer end de af Stemninger og letløbende Agitation baarne Partier, der med en i øvrigt tvivlsom Berettigelse plejer at tildele sig selv Fremskridtets Udmærkel-
sestegn i Modsætning til Konservatismen. Men en saadan ideal Situation foreligger ikke, saa vidt jeg kan skønne, for Tiden. Det konservative Løsen kan ikke være, at Partiet nu maa tage Stilling som Ministeriet Neergaards offerberedte Dødsbataillon.

Lige saa tvivlsomt det er, om Staten vil rystes nævneværdigt mere i sin Grundvold, fordi Ministeriet falder noget før, end det ellers trods konservativ Offer-
villie vilde gøre det, lige saa utvivlsomt er det, at en Fortsættelse af det hidtidige slappende Samarbejde med Venstre let kan ende med at berøve det konservative Folkeparti al dets Slagkraft og gøre dets Mulighed for selvstændig politisk Gerning illusorisk. En saadan Følge vil jeg ikke alene anse for at være uheldig set fra mit Partis Synspunkt, hvilket jeg erkender er det underordnede, og som naturligvis betragtes som underordnet af de andre Partier, men jeg finder den uheldig for vor politiske Situation i det hele taget, thi intet sundt politisk Liv kan uden Skade undvære hverken det kritiske Korrektiv eller den lagttagelse af Udviklingens Kontinuitet, som det er Konservatismens politiske Opgave at gøre gældende. Jeg tror, at det, vort parlamentariske Liv mest tiltrænger, er, at det konservative Folkeparti bevarer sin politiske Handlefrihed, at det formaar at gaa frem, saaledes som det ærede Medlem Hr. P. Munch har tilraadet de Radikale det, dristigt, om fornødent hensynsløst — hvorved jeg ganske vist maa bemærke, at det ærede Medlem Hr. P. Munch anvender dette Raad i en Forbindelse, som jeg ikke nærer nogen Beundring for, nemlig angaaende en med Socialdemokratiet parallelt løbende Reformpolitik. Men paa den anden Side forekommer det mig, at man forgæves spejder efter de store og gode Gerninger, der berettiger Venstre til at fremstille Oppositionen som en samfundsødelæggende Svøbe. I 7 Aar har Venstre og sammen med Venstre ogsaa de Konservative ydet en jammerlig, svag og forsagt Opposition mod Radikal-Socialismens Regering, og dette har været en medvirkende Aarsag til, at Venstre heller ikke nu vover at betræde de Veje, der ene kunde føre ud af Sumpen. Jeg ser derfor ingen Samfundsulykke i, om Venstre kom en Smule i Støbeskeen som politisk Oversidder, saa det lærte at følge lidt fornuftigere og raskere med Tiden.

Jeg ved, at Regeringspartierne med Harne ser, at Oppositionspartierne tiltager sig Titelen de demokratiske, og at disse heftigt protesterer imod, at Regeringspartierne kalder sig de borgerlige, men samtidig søger begge Lejre at give det Udseende af, at der mellem dem er et dybt og uoverstige-
ligt Svælg befæstet, et hjerteskrærende Modsætningsforhold, som kun lader sig overvinde gennem en Kamp uden Pardon to the bitter end. I Modsætning hertil vil jeg hævde, at Partierne ligner hinanden meget mere, end de selv tror, af den simple Grund, at de samfundsmæssige Forskelligheder er mindre i dette Land end i de allerfleste andre, og at det konservative Folkeparti derfor ikke er henvist til udelukkende at søge Samarbejde med Venstre, saa meget mere som Venstre, hvad der af sproglige Hensyn maaske lyder som en Modsigelse, i storpolitisk Rangfølge ganske utvivlsomt ligger yderst til højre, selv om det i visse Spørgsmaal, f. Eks. Jordpolitikken, radikaliserer efter bedste Evne.

Dersom det konservative Folkeparti, hvad det maa, saafremt det overhovedet vil optage selvstændige Opgaver, lægger sit politiske Tyngdepunkt i Byerne og metodisk og maalbevidst sætter sit Arbejde ind der, medens det af Landbostanden kun antager sig dem, der er i Stand til at se længere end til Gaardens Skræpper, nærer jeg ingen Tvivl om, at det konservative Folkeparti har en samfundsmæssigt betydningsfuld Mission for sig, til hvis Virkeliggørelse det i mange Tilfælde vil finde fordelagtigere Samarbejde end det, Venstre byder. Men skal konservativ Politik lykkes, saa maa Partiet holde sig urokkeligt og frygtløst paa Saglighedens Grund, saa maa det følge en strategisk Plan paa langt Sigt i Stedet for at slaa sig til Taals med intetsigende taktiske Smaasuccesser fra i Dag til i Morgen, saa maa det indrette sig paa en brydsom og langvarig Kampagne. Foretrækker det derimod vedblivende at lade sig forbruge og forbløde skiftevis som Stødtropper for en byfjendtlig Erhvervspolitik's Offensiv eller som Dækningstropper for et bornært og reaktionært Partis socialpolitiske Retræte, vil Partiets Dage som selvstændigt opererende Enhed snart være talt.

Jeg er mig fuldt bevidst, at denne Bedømmelse af Venstres politiske Stilling af adskillige ærede Partifæller vil blive opfattet som en udæskende, unødvendigt haard Dom, kun egnet til at bringe Uorden i de med saa megen Omhu opridsede taktiske Cirkler for det borgerlige Samarbejde; men jeg kan ikke se rettere, end at den kon-